

Työasiainvaliokunnan mietintö 4/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi vuorotteluvapaakokeilusta sekä laeiksi eräiden tähän liittyvien lakien muuttamisesta

Eduskunta on 12 päivänä lokakuuta 1995 lähettänyt työasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 136/1995 vp laiksi vuorotteluvapaakokeilusta sekä laeiksi eräiden tähän liittyvien lakien muuttamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Ulla Liukkunen työministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Hannu Hakola sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, budjettineuvos Pentti Puoskari valtiovarainministeriöstä, dosentti Seppo Aho Lapin yliopistosta, kansanedustaja Jukka Gustafsson, hallitusneuvos Sakari Tenhunen Valtion työmarkkinalaitoksesta, neuvottelupäällikkö Eila Uotila Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta, lakimies Elise Kivimäki Kansaneläkelaitoksesta, toimitusjohtaja Jarmo Tammenmaa Koulutus- ja erorahastosta, vastaava lakimies Kirsti Palanko-Laaka Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, oikeustieteen kandidaatti Johan Åström Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitosta, sosiaalisiihteeri Veikko Simpanen Toimihenkilökeskusjärjestöstä, työvoimapolitiittinen asiamies Martti Huttunen Palvelutyöntantajista, lakimies Markku Kojo Akavasta, kassanjohtaja Esko Salo Työttömyyskassojen yhteisjärjestöstä, lakimies Anna Lundén Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, projektipäällikkö Pirjo Tammilehto Suomen PT Oy:stä ja toimitusjohtaja Matti Lepistö Viipurin Leipä Oy:stä. Lisäksi Akavan puheenjohtaja Mikko Viitasalo on jättänyt kirjallisen lausunnon asiasta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työvuorottelua koskeva, määräaikaanlain laki vuorotteluvapaakokeilusta. Työvuorottelua koskeva järjestely perustuisi työnantajan ja työntekijän väliseen vapaaehtoiseen sopimukseen, joka toimitettaisiin työvoimatoimistolle. Ehdotuksen mukaan kokoaikatyöntekijä voisi työnantajansa kanssa tekemänsä vuorottelusopimuksen perusteella jäädä vähintään yhdenjaksoisesti 90 kalenteripäivän ja yhteensä enintään 359 kalenteripäivän ajaksi vuorotteluvapaalle.

Vuorotteluvapaan ajalta työntekijälle maksettaisiin työttömyyspäivärahaan suhteutettua vuorottelukorvausta. Edellytyksenä olisi, että työnantaja palkkaa vastaavaksi ajaksi työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevan henkilön. Vuorottelukorvauksena maksettaisiin 60 % siitä työttömyyspäivärahasta, johon vuorotteluvapaalle lähtevällä olisi oikeus, enintään kuitenkin 4 500 markkaa kuukaudessa. Henkilölle, joka osallistuu koulutus- ja erorahaston säännöissä tai valtion virkamiesten eroraha-asetuksessa tarkoitettuun omaehtoiseen ammatilliseen koulutukseen, maksettaisiin lisäksi osittaista ammattikoulutusrahaa siten kuin koulutus- ja erorahaston säännöissä ja valtion virkamiesten eroraha-asetuksessa tarkemmin määrätään. Vuorottelukorvauksen osalta noudatettaisiin pääsääntöisesti samoja määräytymissääntöjä ja menettelytapoja kuin työttömyyspäivärahassa.

Vuorotteluvapaakokeiluun liittyen ehdotetaan lisäksi muutettavaksi työttömyysturvalakia ja opintotukilakia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä erittäin tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä muutamien tarkennuksin ja täydennyksin.

Valiokunta ehdottaa 7 §:n 3 momenttiin palkkatulon laskenta-aikaa koskevaa tarkennusta, jolla selkeytetään vuorotteluvapaakokeilulain soveltamista.

Valiokunta ehdottaa myös 10 §:ään uutta 5 momenttia, jonka mukaan vuorottelukorvausta, jonka suuruus on määrätty työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan perusteella, ei saa ulosmitata.

Edelleen valiokunta ehdottaa 13 §:ää tarkennettavaksi niin, että siinä viitataan myös työttömyysturvalain 28 §:ään, jossa on säädetty työttömyyspäivärahan hakemisesta kolmen kuukauden kuluessa etuuden syntymisestä.

Valiokunta ei pidä tarpeellisena eikä tarkoituksenmukaisena 14 §:n rangaistussäännöstä ja ehdottaa sen poistamista.

Hallituksen esityksen mukaan lakia sovellettaisiin vuorotteluvapaiisiin, joita koskeva vuorottelusopimus tehdään ja vuorotteluvapaa pidetään lain voimassa ollessa. Laki olisi voimassa vuoden 1997 loppuun saakka poikkeuksena ammattikoulutusrahaa saavat, joiden vuorotteluvapaa voi jatkua enintään 31 päivään heinäkuuta 1998 saakka. Laki olisi näin ollen voimassa täysipainoisesti vain vuoden 1996. Tammikuussa 1997 ei enää voitaisi tehdä 12 kuukauden sopimuksia, ja sopimusten teko päättyisi kokonaan

lokakuussa 1997. Valiokunta katsoo olevan tarkoituksenmukaista muuttaa voimaantulosäännöstä niin, että vuorotteluvapaata voidaan pitää 31.12.1998 asti. Ammattikoulutusrahaa koskevalta osalta valiokunta ei näe tarvetta muuttaa hallituksen esityksen mukaista voimaantulosäännöstä.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

vuorotteluvapaakokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—6 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

7 §

Vuorottelukorvauksen suuruus

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sen estämättä, mitä työttömyysturvalain 23 §:ssä ja ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan perusteena olevan palkan määrittämisestä annetussa asetuksessa (754/84) säädetään, vakiintuneena pidettävää palkkatuloa määrättäessä otetaan huomioon vuorotteluvapaata edeltäneen 52 viikon ajalta saadut palkkatulot eikä palkkatuloihin lueta niitä luontaisetuja, joiden saaminen vuorottelusopimuksen mukaan jatkuu vuorotteluvapaan aikana.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

8 ja 9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

10 §

Vuorottelukorvauksen takaisinperintä

(1—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Vuorottelukorvausta, jonka suuruus on määrätty työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan perusteella, ei saa ulosmitata. (Uusi)

11 ja 12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

13 §

Työttömyysturvalain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta johdu, sovelletaan vuorottelukorvaukseen, mitä työttömyysturvalain 28, 29, 36, 36 a, 39 §:ssä, 42 §:n 2—5 momentissa sekä 43, 43 a ja 43 b §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta ja työttömyysturva-asiasta.

14 §

(Poist.)

14—16 (15—17) §

(Kuten hallituksen esityksessä)

17 (18) §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä

kuuta 19 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1997. Lakia sovelletaan vuorotteluvapaisiin, joita koskeva vuorottelusopimus tehdään *lain voimassa ollessa ja vuorotteluvapaa pidetään 31.12.1998 mennessä*. Milloin työntekijä on oi-

keutettu 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuun osittaiseen ammattikoulutusrahaan, vuorotteluvapaa voi kuitenkin jatkua enintään 31 päivään heinäkuuta 1998 saakka.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lindroos, jäsenet Ihmäki, Karjula, Kemppainen (osittain),

Knaapi, Peltomo, Prusti, Tiilikainen, Veteläinen, Viljamaa ja Vokkolainen sekä varajäsenet Lahtela ja Roos.

Vastalause

Vuorotteluvapaakokeilu on merkittävä avaus pyrittäessä jakamaan työtä nykyistä oikeudenmukaisemmin. Vuorotteluvapaakorvauksen tason pitää olla riittävä, jotta mahdollisimman moni vuorottelusta kiinnostunut voisi osallistua kokeiluun. Valiokunnan mietinnön mukaan vuorottelukorvausta maksettaisiin 60 prosenttia siitä työttömyyspäivärahasta, johon vuorotteluvapaalle lähtevällä olisi oikeus, enintään kuitenkin 4 500 markkaa. Matalapalkka-aloilla 60 prosentin korvaus on riittämättömän pieni. Nosta-

mallalla korvaus 70 prosenttiin vuorottelusta tehdään kiinnostava ja mahdollinen myös pieni- ja keskipalkkaisille työntekijöille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan mietinnön mukaisina ja

että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

vuorotteluvapaakokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—6 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

7 §

Vuorottelukorvauksen suuruus

Vuorottelukorvauksen täysi määrä on 70 prosenttia siitä työttömyyspäivärahasta, johon henkilöllä olisi työttömänä ollessaan oikeus työttö-

myysturvalain 13, 16, 22 ja 23 §:n perusteella, enintään kuitenkin 4 500 markkaa kuukaudessa. Vuorottelukorvausta määriteltäessä ei työttömyysturvalain 24 §:ssä tarkoitettuja lapsikorauksia oteta huomioon.

(2—4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

8—17 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1995

Kyösti Karjula

Maija-Liisa Veteläinen

Hannu Kemppainen

